

เอกสารอ้างอิง

- เกศดา เจริญฤทธิชัย. 2523. การเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำตาลในหัวมันฝรั่ง. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 39 น.
- เกษนันท์ ศรีเกษม. 2538. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการงอกของเมล็ดและการพัฒนาโปรโตคอร์มของรองเท้านารีฟาหอย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาพืชสวน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. 222 น.
- ขนิษฐา อภิชนกิจ. 2517. การเจริญเติบโตของต้นอ่อน ในวันอาหารถ่ายขวดที่ใส่กล้วยซึ่งมีความสุกห้าม และปริมาณ ซูโครสต่าง ๆ กัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาพืชสวน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 76 น.
- ครรชิต ธรรมศิริ. 2541. เทคโนโลยีการผลิตกล้วยไม้. อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, กรุงเทพฯ. 230 น.
- จิตรภาพรรณ แสงสว่าง. 2514. การเปรียบเทียบสูตรวันอาหารที่ใช้ในการถ่ายขวดเลี้ยงกล้วยไม้ลูกผสม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาพืชสวน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 95 น.
- เชาวน์ ชีโนรักษ์ และ พรรณี ชีโนรักษ์. 2528. ชีววิทยา 3. โรงพิมพ์อมรรการพิมพ์, กรุงเทพฯ. 510 น.
- ธีรพล พรสวัสดิ์ชัย. 2535. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการงอกและการพัฒนาโปรโตคอร์มของรองเท้านารีเหลืองปราจีน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขาวิชาพืชสวน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. 160 น.
- นิภาพร ชัยทนต์. 2541. การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของกล้วยไม้ดินบางชนิดในสกุลลิ้นมังกรและนางอ้ว. ปัญหาพิเศษปริญญาโท ภาควิชาพืชสวน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 44 น.
- นิภาพร ชัยทนต์. 2542. การศึกษาสูตรอาหารที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเมล็ดและพัฒนาต้นอ่อนของกล้วยไม้ดินลิ้นมังกรและนางอ้วสารภี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. ภาควิชาพืชสวน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. 60 น.

ประสาทร สมิตะมาน. 2541. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ: เทคนิคและการประยุกต์ใช้. นพบุรีการพิมพ์.
เชียงใหม่. 141 น.

มลิวัดย์ พรหมรักษา. 2539. กกล้วยไม้. ยูนิเวอร์แซลกราฟฟิค, กรุงเทพฯ. 120 น.

ระพี สาคริก. 2535. กกล้วยไม้รองเท้านารี. โอ. เอส. ปรินต์ติ้งเฮาส์, กรุงเทพฯ. 134 น.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2546. “ดอกกล้วยไม้สด : ปริมาณและมูลค่าการส่งออกรายเดือน”.

[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.oae.go.th> (20 มกราคม 2547).

อบจันท์ ไทยทอง. 2543. กกล้วยไม้เมืองไทย. สำนักพิมพ์บ้านและสวน. กรุงเทพฯ. 461 น.

อรพินท์ เศติมศิลป์. 2524. ผลของปุ๋ยและน้ำมะพร้าวกับลูกกล้วยไม้สกุลแคทลียา. อ้างโดย ชีรพล
พรสวัสดิ์ชัย. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการงอก และการพัฒนาโปรโตคอร์มของรองเท้านารีเหลือง
ปราจีน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่. 160 น.

Anderson, A. B. 1991. Symbiotic and asymbiotic germination and growth of *Spiranthes
magicamporun* (Orchidaceae). p. 183-186. Cited by H. N. Rasmussen. Terrestrial Orchid
from Seed to Mycotrophic plant. Cambridge University Press, New York. 444 p.

Arditti, J. 1972. Professor Lewis Knudson and the asymbiotic germination of orchid seed : the fiftieth
anniversary. Amer. Orchid Soc. Bull. 41(10) : 899-904.

Arditti, J. 1968. Germination and growth of orchid on banana fruit tissue and some of its extracts. p.
112-116. Cited by C. L. Withner. The Orchids Scientific Studies. John Wiley & Sons, Inc.
New York. 604 p.

Arditti, J. and R. Ernst. 1984. Physiology of germinating orchid seeds. p. 177-222. In J. Arditti (ed.).
Orchid Biology Reviews and Perspective, III. Cornell University Press. New York.

Arditti, J., M. A. Clements, G. Fast, G. Hadley and R. Ernst. 1982. Orchid seed germination and
seedling culture - a manual. p. 243-370. In J. Arditti (ed.). Orchid Biology Reviews and
Perspective, II. Cornell University Press. New York.

- Ballard, W. W. 1987. Sterile propagation of *Cypripedium reginae* from seeds. Amer. Orchid Soc. Bull. 56 : 935-946.
- Barroso, J., P. Feveiro, M. M. Oliveira and M. S. S. Pais. 1990. *In vitro* seed germination, differentiation and production of minitubers from *Ophrys lutea* Cav., *Ophrys fusca* Link and *Ophrys speculum* Link. Scientia Hort. 42(4) : 329-337.
- Beyrle, H. F. and S. E. Smith. 1993. Excessive carbon prevents greening of leaves in mycorrhizal seedling of the terrestrial orchid *Orchis morio*. Lindleyana 8 : 97-99.
- Bhattacharjee, S. K. 1984. Indian Eulophias. Amer. Orchid Soc. Bull. 53 : 390-393.
- Böhm, J. 1966. "How to collect, store and send terrestrial orchid seed and pollen and how to send *in vitro* culture by post." [Online]. Available http://www.med-rz.uni-sb.de/med_fak/physiol2/disa/seedstor.htm (14 September 2003)
- Borris, H. 1969. Samenvermehrung und Anzucht europäischer Erdorchideen. p. 74-78. Cited by H. N. Rasmussen. Terrestrial orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge Univesity Press, New York . 444 p.
- Borris, H. and L. Albrecht. 1969. Rationellsamenvermehrung und anzucht europäischer erdorchideen. p. 511-513. Cited by H. N. Rasmusson. Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge University Press. New York. 444 p.
- Borris, H. and T. Voigt. 1986. Symbiotische und asymbiotische samenkeimung von *Orchis mascula*. Ein Beitrag zum problem der spezifität der orchideenpilze. p. 222-226. Cited by H. N. Rasmussen. Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge University Press, New York . 444 p.
- Churchill, M., E. Churchill, E. A. Ball and J. Arditti. 1972. Tissue culture of orchids-II. Methods for root tip. Amer. Orchid Soc. 41 : 726-730.
- Collins, M. T. and K. W. Dixon. 1992. Micropropagation of an Australian terrestrial orchid *Diuris longifolia* R. Br. Aus. J. Exper. Agri. 32 : 131-135.
- Cribb, P. 1997. The genus *Cypripedium*. Timber Press, Inc., Oregon. 301 p.
- Cribb, P. and C. Bailes. 1989. Hardy Orchids. Timber Press, Inc. Oregon. 162 p.

- Dressler, R. L. 1981. *The Orchid, Natural History and Classification*. Harvard University Press, Cambridge. 332 p.
- Eiberg, H. 1970. Asymbiotisk frøspiring og kulturforsøg hos nogle europæiske jordorkideer. *Cited by* H. N. Rasmussen. *Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant*. Cambridge University Press, New York . 444 p.
- Ernst, R. 1967. Effect of select organic nutrient additives on *in vitro* growth of *Phalaenopsis* seedlings. p. 694-704. *Cited by* C. L. Withner. *The Orchids Scientific Studies*. John Wiley & Sons, Inc. New York. 604 p.
- Ernst, R. 1974. The use of activated charcoal in asymbiotic seedling culture of *Paphiopedilum*. *Amer. Orchid Soc.* 43 : 35-38.
- Ernst, R., and E. Rodriguez. 1984. Carbohydrates of the Orchidaceae. p. 223-260. *In* J. Arditti (ed.). *Orchid Biology Reviews and Perspective, III*. Cornell University Press. New York.
- Frosch, W. 1986. Asymbiotic propagation of *Cypripedium reginae*. *Amer. Orchid Soc. Bull.*
- Gangaprasad, A. N., W. S. Decruse, S. Seeni and S. Menon. 1999. Micropropagation and restoration of the endangered Malabar daffodil orchid *Ipsea malabarica*. *Lindleyana* 14 : 38-46.
- Harrison, C. R. 1977. Ultrastructural and histochemical changes during the germination of *Cattleya aurantiaca* (Orchidaceae). *Cited by* H. N. Rasmussen. *Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant*. Cambridge University Press, New York. 444 p.
- Harvais, G. 1972. The development and growth requirements of *Dactylorhiza purpurella* in asymbiotic cultures. p. 1223-1229. *Cited by* H. N. Rasmussen. *Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant*. Cambridge University Press, New York. 444 p.
- Harvais, G. and G. Hadley. 1967. The development of *Orchis purpurella* in asymbiotic and inoculated cultures. p. 217-230. *Cited by* C. L. Withner. *The Orchids scientific studies*. John Wiley & sons, Inc., New York. 604 p.
- Hawkes, A. D. 1965. *Encyclopedia of Cultivated Orchid*. Faber and Faber Limited. London. 602 p.
- Huang, L., C. Lin, C. Kuo, B. Huang and T. Murashige. 2000. *Paphiopedilum* cloning *in vitro*. *Scientia Hort.* 91 : 111-121.

- Ichihashi, S. and M. O. Islam. 1999. Effects of complex organic additives on callus growth in three orchid genera, *Phalaenopsis*, *Doritaenopsis* and *Neofinetia*. J. Japan. Soc. Hort. Sci. 68 : 269-274.
- Islam, M. O., S. Matsui and S. Ichihashi. 1999. Effect of light quality on seed germination and seedling growth of *Cattleya* orchids *in vitro*. J. Japan Soc. Hort. Sci. 68 : 1132-1138.
- JongSuk, L. and K. JeeYeon. 1999. Effects of low temperature and GA₃ treatment on the dormancy breaking of *Cypripedium macranthum* native to Korea. Hort. Abst. 69 : 1413.
- JongSuk, L., L. JungMin, S. InSep and K. KyungWon. 1999. Effect of medium and plant growth regulators on *in vitro* growth of *Sarcanthus scolopendrifolius*. J. Korean Soc. Hort. Sci. 40 : 742-746.
- Khalifah, R. A. 1966. Gibberellin-like substances from the developing banana fruit. Plant Physiol. 47 : 771-773.
- Khuri, S. and J. Moorby. 1996. Nodal segments or microtubers as explants for *in vitro* microtuber production of potato. Pl. Cell Tis. Org. Cul. 45 : 215-222.
- Kijima, T. 1978. Orchids. B.D.D. Promotional Book Company, Inc. New York. 207 p.
- Koda, Y., K. Takahashi and Y. Kikuta. 1992. Potato tuber-inducing activities of salicylic acid and related compounds. J. Pl. Gr. Regul. 11 : 215-219.
- Light, M. H. S. and Mac Conaill, M. 1990. Characterization of the optimal capsule development stage for embryo culture of *Cypripedium calceolus* var. *pubescens*. p. 92. Cited by H. N. Rasmussen. Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge University Press, New York. 444 p.
- Linder, H. P. and H. Kurzweil. 1999. Orchid of Southern Africa. A. A. Balkema. Rotterdam. 492 p.
- McIntyre, D. K., G. J. Veitch and J. W. Wrigley. 1972. Australian terrestrial orchids from seed. Amer. Orchid Soc. Bull. 41 : 1093-1097.
- Miyoshi, K. and M. Mii. 1995. Phytohormone pre-treatment for the enhancement of seed germination and protocorm formation by the terrestrial orchid, *Calanthe discolor* (Orchidaceae), in asymbiotic culture. Scientia Hort. 63 : 263-267.

- Nagashima, T. 1989. Embryogenesis, seed formation and immature seed germination *in vitro* in *Ponerorchis graminifolia* Reichb. f. J. Japanese Soc. Hort. Sci. 58 : 187-194.
- Nagashima, T. 1999. Embryogenesis, and seed formation and germination in *Cymbidium koran* Makino. Hort. Abst. 69 : 95.
- Nakamura, S. I. 1962. Zur samenkeimung einer chlorophyllfreien erdorchidee *Galeola septentrionalis* Reichb. F. Cited by H. N. Rasmussen. Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge University Press, New York. 444 p.
- Pathak, P., S. P. Vij and K. C. Mahant. 1994. Ovule culture in *Goodyera biflora* (Lindl.). Hort. Abst. 64 : 508.
- Pauw, M. A. D. and W. R. Remphrey. 1994. *In vitro* germination of three *Cypripedium* species in relation to time of seed collection, media and cold treatment. Hort. Abst. 64 : 628.
- Pauw, M. A. D., W. R. Remphrey and C. E. Palmer. 1995. The cytokinin preference for *in vitro* germination and protocorm growth of *Cypripedium candidum*. Ann. Bot. 75 : 267-275.
- Pierik, R. L. M., P. A. Sprankels, B. van der Harst and Q. C. der Meys. 1988. Seed germination and further development of plantlets of *Paphiopedilum ciliolare* Pfitz. *In vitro* Sci. Hort. 34 : 139-153.
- Piluek, C. 1992. *In vitro* media for seed germination and seedling development of *Paphiopedilum villosum*. Fourth Asia Pacific orchid conference: Programme and Abstract. Chiang Mai. 88 p.
- Porter, J. N. 1942. Mycorrhiza of *Zeuxine strateumatica*. p. 380-390. Cited by C. L. Wither. The Orchids Scientific Studies. John Wiley & Sons, Inc., New York. 604 p.
- Pridgeon, A. 1992. The Illustrated Encyclopedia of Orchid. Timber Press, Inc. Oregon. 304 p.
- Rasmussen, H. N. 1995. Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge University Press. New York. 444 p.
- Rasmussen, H. N., T. F. Andersen and B. Johansen. 1990. Light stimulation and darkness requirement for the symbiotic germination of *Dactylorhiza majalis in vitro*. P.226-230. Cited by H. N. Rasmussen. Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge University Press, New York. 444 p.

- Rudnicki, R. 1969. Studies on abscisic acid in apple seed. *Cited by* H. N. Rasmussen. *Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant*. Cambridge University Press, New York. 444 p.
- Scott, L. S. and L. W. Zettler. 2002. Symbiotic germination of three semi-aquatic rain orchid (*Habenaria repens*, *H. quinquiseta*, *H. macroceratitis*) from Florida. *Aqua. Bot.* 72 : 25-35.
- Seidenfaden, G. 1977. *Orchid Genera in Thailand V*. Udgivet af dansk botanisk forening, København. 149 p.
- Sharma, S. K. and P. Tandon. 1990. Asymbiotic germination and seedling growth of *Cymbidium elegans* and *Coelogyne punctulata* as influenced by different carbon sources. *J. Orchid Soc. India* 4 : 149-159.
- Sheehan, T. and M. Sheehan. 1994. Orchid genera illustrated. *Amer. Orchid Soc. Bull.* 63(3) : 286-287
- Šimko, I. 1994. Sucrose application cause hormonal changes associated with potato tuber induction. *J. Pl. Gr. Regul.* 13 : 73-77.
- Soontornchainaksaeng, P., S. Chaicharoen, M. Sirijuntarut and M. Kruatrachue. 2001. *In vitro* studies on the effect of light intensity on plant growth of *Phaius tankervilleae* and *Vanda coerulea*. *ScienceAsia* 27 : 233-237.
- Steele, W. K. 1995. Growing *Cypripedium reginae* from seed. *Amer. Orchid Soc. Bull.* 64 : 382-391.
- Stoutamire, W. P. 1974. Terrestrial orchid seedling. p. 101-128. *In* : C. L. Wither (ed.). *the Orchids Scientific Studies*. John Wiley&Sons, Inc., New York.
- Teo, C. K. H. 1985. *Native orchids of Peninsula Malaysia*. Kyodo-Shing Loong Printing Industried (Pte) Ltd. Singapor. 119 p.
- Vaddhanaphuti, N. 1997 *Wild Orchids of Thailand*. Silkworm Books. Chiang Mai. 158 p.
- Van Der Kinderen, G. . 1987. Abscisic acid in terrestrial orchid seed : a possible impact on their germination . *Lindleyana* 2 : 84-87.
- Van Waes, J. 1984. *In vitro* studie van de kiemingsfysiologie van westeuropese orchideeën. *Cited by* H. N. Rasmussen. *Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant*. Cambridge University Press, New York. 444 p.

- Van Waes, J. and S. D. Geest. 1983. *Disa uniflora* Berg., a terrestrial orchid propagated *in vitro*.
Revue de l' Agriculture 36 : 1415-1432.
- Van Waes, J. and P. C. Debergh. 1986. *In vitro* germination of some western European orchid.
Physiol. Plant. 67 : 253-261.
- Vejsadova, H. and M. Mala. 1996. Seed germination of some endangered terrestrial orchids under
aseptic conditions. Acta Pruhoniciana 63 : 77-84.
- Venséveren-Van Espen, N. 1973. Effets du saccharose sur le contenu en chlorophylles de
protocormes de *Cymbidium* sw. (Orchidaceae) cultivés *in vitro*. Cited by H. N. Rasmussen.
Terrestrial Orchid from Seed to Mycotrophic Plant. Cambridge University Press, New York.
444 p.
- Voraurai, P., T. Phomsawatchi and P. Apavatjirut. 1992. A preliminary study on *Grammatophllum*
speciosum seed germination. Fourth Asia Pacific Orchid Conference: Programme and
Abstract. Chiang Mai. 88 p.
- Wagner, J. and A. Hansal. 1995. *In vitro* seed germination of *Cypripedium calceolus* L. at various
embryogenic stages. Hort. Abst. 65 : 552.
- Zamora, A. B., C. N. Paet and E. C. Altoeros. 1994. Micropropagation and virus elimination
procedures in potato for conservation dissemination and production in the humid tropics.
CRDL Enterprises. Philippines. 105 p.
- Zettler, L. W. and T. M. McInnis. 1994. Light enhancement of symbiotic seed germination and
development of an endangered terrestrial orchid (*Platanthera integrilabia*). Plant. Sci. 102 :
133-138.
- Zettler, L. W. and T. M. McInnis. 1993. Symbiotic seed germination and development of *Spiranthes*
cernua and *Goodyera pubescens* (Orchidaceae : Spiranthoideae). Lindleyana 8 : 155-162.